

BẢN TIN

KHỞI NGHIỆP ĐỔI MỚI SÁNG TẠO

SỐ 37.2023

TIN TỨC SỰ KIỆN

01 Khai mạc Ngày hội Khởi nghiệp đổi mới sáng tạo Vùng Thủ đô năm 2023

02 Ecomathon 2023: giải pháp bùng nổ doanh số cho ngành thương mại điện tử

03 Khai mạc Ngày hội Khởi nghiệp đổi mới sáng tạo tỉnh Đắk Lắk năm 2023

04 Vinh danh 33 dự án khởi nghiệp tiêu biểu

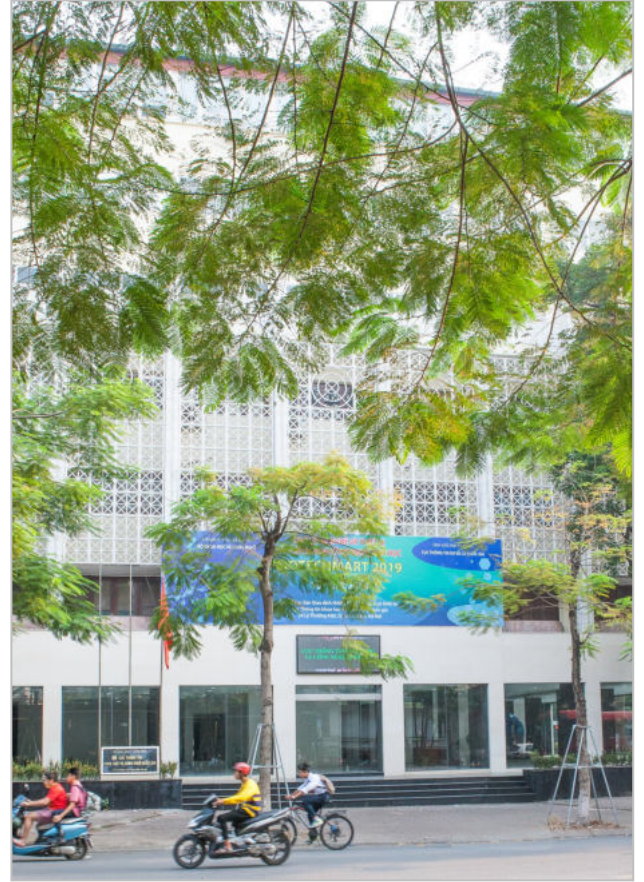
KHỞI NGHIỆP ĐỔI MỚI SÁNG TẠO

05 Hei.io - Dự án khởi nghiệp Việt chinh phục thị trường Bắc Âu

06 Chính sách phát triển hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo của Trung Quốc (Phần cuối)

XU HƯỚNG CÔNG NGHỆ

07 Tư duy lãnh đạo giúp doanh nghiệp thành công

CỤC THÔNG TIN KHOA HỌC VÀ CÔNG NGHỆ QUỐC GIA

24 Lý Thường Kiệt, Hoàn Kiếm, Hà Nội

Tel: (024) 38262718

KHAI MẠC NGÀY HỘI KHỞI NGHIỆP ĐỔI MỚI SÁNG TẠO VÙNG THỦ ĐÔ NĂM 2023

Chiều 12/10, Lễ khai mạc Ngày hội khởi nghiệp đổi mới sáng tạo vùng Thủ đô năm 2023 (TECHFEST Hanoi 2023) đã diễn ra tại Trung tâm Hội nghị Quốc gia với chủ đề "Hà Nội kết nối Vùng Thủ đô - Sáng tạo và phát triển".

Thứ trưởng Bộ Khoa học và Công nghệ Lê Xuân Định phát biểu tại buổi lễ.

Chương trình được tổ chức nhằm mục đích kiến tạo và thúc đẩy phát triển hệ sinh thái khởi nghiệp và đổi mới sáng tạo vùng, lấy Hà Nội làm trung tâm, tận dụng các cơ hội, xu thế, sức mạnh liên kết phát triển kinh tế-xã hội, hỗ trợ phát triển thị trường khoa học và công nghệ của vùng.

Phát biểu khai mạc, Thứ trưởng Bộ Khoa học và Công nghệ Lê Xuân Định cho rằng việc xây dựng hệ sinh thái đổi mới sáng tạo phải gắn với các địa phương, vùng, tập trung khai thác nguồn lực hạt nhân và địa phương sẽ tạo tính bền vững, lâu dài cho sự phát triển của hệ sinh thái quốc gia.

Thứ trưởng cho biết, Việt Nam tiếp tục cải thiện thứ hạng trong Báo cáo Chỉ số đổi mới sáng tạo toàn cầu 2023, tăng 2 bậc so với năm trước, xếp hạng 46/132 quốc gia, nền kinh tế. Kết quả này có được là nhờ vào việc phát triển năng lực công nghệ quốc gia và hệ sinh thái khởi nghiệp sáng tạo đang ngày càng

tăng trưởng. Tuy nhiên, các chỉ số bền vững sinh thái và môi trường hiện vẫn đang ở mức thấp, điều này cho thấy vẫn cần cải thiện về thể chế để tạo điều kiện thuận lợi cho phát triển kinh tế-xã hội gắn với mục tiêu tăng trưởng xanh và phát triển bền vững dựa trên khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo. Thứ trưởng kỳ vọng Hà Nội sẽ đóng vai trò hạt nhân cùng với các tỉnh thành phát triển các lĩnh vực thể mạnh theo hướng mở để phát huy tiềm năng và nguồn lực tri thức.

Thứ trưởng đánh giá TECHFEST Hà Nội góp phần tạo động lực và lan tỏa tinh thần khởi nghiệp. Bên cạnh chuỗi hoạt động phát triển hệ sinh thái, liên kết vùng địa phương, Thứ trưởng kỳ vọng Chương trình sẽ nhận được nhiều giải pháp thiết thực để khai mở tiềm năng vùng thủ đô.

Phát biểu tại lễ khai mạc, Phó chủ tịch UBND TP.Hà Nội Lê Hồng Sơn nhìn nhận Hà Nội đang dần phát huy được vai trò, tạo động lực phát triển, mở rộng các hình thức liên kết, hợp tác, hỗ trợ các địa phương trong vùng và cả nước. Hà Nội đi đầu cả nước trong triển khai các chủ trương, chính sách về khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo. Năm 2023, Hà Nội được xếp hạng trong top 1.000 thành phố khởi nghiệp toàn cầu.

Ông cho biết, các hoạt động đổi mới sáng tạo có hàm lượng tri thức cao đã tạo động lực mạnh mẽ và hình thành làn sóng phát triển mới cho nền kinh tế, xã hội của thành phố và khu vực. Từ năm 2016 đến nay, các doanh nghiệp khởi nghiệp đổi mới sáng tạo đã huy động được 1 tỷ USD với 100 thương vụ gọi vốn

Các đại biểu thực hiện nghi lễ khai mạc TECHFEST Hanoi 2023 do UBND TP.Hà Nội, Bộ Khoa học và Công nghệ phối hợp tổ chức.

thành công. Bên cạnh đó, thành phố đã có nhiều cơ chế, chính sách hỗ trợ khởi nghiệp đổi mới sáng tạo qua đó thúc đẩy phát triển hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo.

Tiếp nối những thành công trên, để thực hiện thắng lợi Nghị quyết Đại hội lần thứ XVII Đảng bộ Thành phố và Nghị quyết số 15-NQ/TW ngày 05/5/2022 của Bộ Chính trị phát triển hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo của Hà Nội, Phó Chủ tịch Lê Hồng Sơn đề nghị các sở, ban, ngành Thành phố đẩy nhanh việc kết nối nền tảng trực tuyến về hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo TP.Hà Nội với hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo quốc gia; phấn đấu mỗi trường đại học, viện nghiên cứu là một trung tâm đổi mới sáng tạo góp phần cung cấp, kết nối nguồn lực cho hệ sinh thái; tập trung xây dựng và vận hành Trung tâm Đổi mới sáng tạo và khởi nghiệp Hà Nội; đẩy mạnh truyền thông, thúc đẩy tinh thần khởi nghiệp trong xã hội; xây dựng văn hóa khởi nghiệp, nhất là trong giới trẻ, học sinh, sinh viên nhằm gia tăng chỉ số khởi nghiệp sáng tạo; tận dụng

tối đa thành tựu Cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư, đồng thời, tranh thủ sự quan tâm, nguồn lực hỗ trợ từ Trung ương, nhất là từ Bộ Khoa học và Công nghệ, Bộ Kế hoạch và Đầu tư.

TECHFEST Hanoi 2023 do UBND TP.Hà Nội, Bộ Khoa học và Công nghệ phối hợp tổ chức, diễn ra từ ngày 12-14/10. Trong khuôn khổ chương trình, còn có diễn đàn kết nối công nghệ và khởi nghiệp đổi mới sáng tạo nhằm thúc đẩy hệ sinh thái đổi mới sáng tạo mở, Diễn đàn thanh niên khởi nghiệp sáng tạo, cùng hai hội thảo khoa học với chủ đề doanh nghiệp với khoa học, công nghệ và đổi mới sáng tạo; đẩy mạnh logistics và liên kết, phát triển vùng thủ đô.

Cũng trong chuỗi sự kiện còn có trình diễn công nghệ và kết nối cung cầu với hơn 120 gian hàng sản phẩm khoa học và công nghệ, khởi nghiệp đổi mới sáng tạo, sản phẩm OCOP, sản phẩm chủ lực tiêu biểu của Hà Nội và các địa phương trong Vùng Thủ đô (gồm Vĩnh Phúc, Thái Nguyên, Bắc Giang, Bắc Ninh, Hưng Yên, Hải Dương, Hà Nam, Hòa Bình, Phú Thọ)./.

ECOMATHON 2023: GIẢI PHÁP BÙNG NỔ DOANH SỐ CHO NGÀNH THƯƠNG MẠI ĐIỆN TỬ

Chiều ngày 1/10, tại TP.Đà Nẵng, đã diễn ra cuộc thi Ecomathon 2023 - “Bật sáng tạo, Bão doanh thu”. Sự kiện quy tụ hơn 400 người tham dự cùng 10 đại diện đơn vị đối tác lớn trong ngành thương mại điện tử tham dự trực tiếp và hơn 1.000 nhà bán hàng theo dõi qua phát sóng trực tiếp phần trình bày của 5 đội thi xuất sắc nhất chương trình.

Ông Phạm Đức Linh, Giám đốc điều hành đơn vị tổ chức chương trình Ecomdy, cho biết: “Cuộc thi Ecomathon, với chủ đề “Bật sáng tạo, Bão doanh thu”, được tổ chức với mong muốn khẳng định tầm quan trọng của sự sáng tạo, vốn được coi là chìa khoá thành công trong quảng cáo đối với ngành thương mại điện tử, từ đó, tạo đà bứt phá về doanh thu cho các doanh nghiệp... Cuộc thi cũng là cơ hội, cầu nối giúp các doanh nghiệp thương mại điện tử tiếp cận gần hơn với các giải pháp quảng cáo tối ưu, thông qua việc cập nhật những kiến thức về xây dựng nội dung và chiến lược quảng cáo một cách có hệ thống; đồng thời kết nối các đơn vị trong hệ sinh thái cùng trao đổi, thảo luận về hướng phát triển đúng đắn cho các doanh nghiệp”. Ban tổ chức cho biết, sau hơn 2 tháng chuẩn bị, với 3 phiên đào tạo chuyên sâu bởi hơn 10 chuyên gia tham gia dẫn dắt và hơn 50 đội thi đăng ký trên toàn quốc như Hà Nội, TP. HCM, Đà Nẵng, Hải Phòng..., Ban tổ chức cuộc thi đã chọn được 5 đội thi xuất sắc bước vào 2 vòng thi chính thức để trình bày chiến lược và xây dựng chiến lược quảng cáo thực tế hiệu quả.

Tại vòng chung kết Ecomathon 2023, 5 đội thi xuất sắc nhất toàn quốc đã thuyết trình về nội dung sáng tạo, chiến lược quảng cáo cũng như thành quả doanh thu thực tế đã đạt được chỉ sau 2 tuần thi. Qua đây, Ecomathon 2023 mong muốn nhân rộng những câu chuyện thành công của các doanh nghiệp thương mại điện tử, đồng thời, mang đến những phiên chia sẻ đa chiều về ngành, thông qua góc nhìn

của những chuyên gia nhiều năm kinh nghiệm đại diện các đơn vị quảng cáo, sản xuất và công thanh toán hàng đầu trong ngành thương mại điện tử. Thông qua sân chơi này Ban tổ chức cuộc thi muốn trang bị, tạo ra sân chơi kiến thức và kỹ năng trong lĩnh vực quảng cáo một cách có hệ thống cho ngành thương mại điện tử, từ đó, giúp các doanh nghiệp trong ngành này xoá bỏ rào cản và tiếp cận hành trình quảng cáo sản phẩm một cách dễ dàng hơn.

Ecomathon là cuộc thi tiên phong tại Việt Nam về quảng cáo cho ngành thương mại điện tử, với lần đầu tiên được tổ chức vào năm 2022. Trong năm đầu tiên tổ chức, sự kiện đã mang lại tiếng vang lớn với cộng đồng thương mại điện tử toàn quốc. Trở lại trong năm 2023, sự kiện được xây dựng tập trung chuyên biệt cho các ngành POD (hình thức kinh doanh in ấn sản phẩm theo yêu cầu) và Dropship (hình thức bán hàng không cần lưu kho), với nội dung các vòng thi và phiên đào tạo phù hợp với đặc thù của các ngành này.

Kết quả, đội Toptop (sản phẩm áo đôi couple in hình ảnh Halloween độc đáo, hóm hỉnh) đạt giải Nhất. Giải nhì thuộc về đội VCN (sản phẩm túi tote và áo hoodie với thiết kế ấn tượng dành cho ngày Halloween). Và đội June Corner (là đội duy nhất chỉ có 1 thành viên với sản phẩm trang sức dành cho nữ) đạt giải Ba. Đội Medicar (sản phẩm giá điện thoại gắn trên xe ô tô) và đội UOYmedia (sản phẩm bình nước giữ nhiệt - món quà hoàn hảo dành cho phái nữ) đạt giải Remarkable./.

KHAI MẠC NGÀY HỘI KHỞI NGHIỆP ĐỔI MỚI SÁNG TẠO TỈNH ĐẮK LẮK NĂM 2023

Ngày 6/10, tại TP.Buôn Ma Thuột, UBND tỉnh Đắk Lắk đã tổ chức khai mạc Ngày hội khởi nghiệp đổi mới sáng tạo (ĐMST) tỉnh năm 2023.

Phát biểu tại lễ khai mạc, ông Nguyễn Tuấn Hà - Phó Chủ tịch Thường trực UBND tỉnh khẳng định ĐMST không phải là việc của riêng cá nhân, tổ chức nào, mà phải là tư duy, triết lý được thấm nhuần, thực thi trong từng hành động, nhiệm vụ. Khai thác, vận dụng và ứng dụng sức mạnh của trí tuệ, mô hình kinh doanh, KH&CN để tạo ra giá trị gia tăng, giải quyết các thách thức, vấn đề của cộng đồng và xã hội cần trở thành kim chỉ nam cho hành động của cả quốc gia. Ông cũng nhấn mạnh vai trò quan trọng của khởi nghiệp ĐMST như nguồn lực và động lực trong phát triển của mỗi quốc gia, đặc biệt trong kỷ nguyên toàn cầu hóa, hội nhập quốc tế và cách mạng công nghiệp lần thứ tư.

Ngoài ra, Phó Chủ tịch UBND tỉnh chia sẻ, trong năm qua, tỉnh Đắk Lắk đã có nhiều nỗ lực trong triển khai công tác hỗ trợ khởi nghiệp ĐMST và đã đạt được kết quả đáng ghi nhận; tình hình phát triển doanh nghiệp của tỉnh cũng có nhiều điểm sáng. Tuy nhiên, so với tiềm năng và các tỉnh lân cận, số lượng doanh nghiệp của tỉnh còn ở mức thấp. Để hoạt động khởi nghiệp có sự đột phá, thực sự trở thành phong trào rộng khắp trên tất cả các lĩnh vực, ở tất cả các địa phương, các cấp, các ngành thì cần phải có sự vào cuộc quyết liệt của cả hệ thống chính trị; sự đồng lòng, hỗ trợ của người dân, doanh nghiệp, nhưng quan trọng nhất chính là tinh thần quyết tâm, khát vọng của thanh niên, nhân dân cùng sự hỗ trợ của chính quyền địa phương.

Chính vì vậy, sự kiện lần này được UBND tỉnh tổ chức với vai trò kết nối, kiến tạo để tìm ra những giải pháp sáng tạo, đột phá nhằm đẩy nhanh độ phục hồi

nền kinh tế-xã hội, cũng như tạo môi trường thuận lợi để thúc đẩy, hỗ trợ quá trình hình thành và phát triển nhiều loại hình doanh nghiệp có khả năng tăng trưởng nhanh dựa trên khai thác tài sản trí tuệ, công nghệ, mô hình kinh doanh mới với nhiều ứng dụng khoa học công nghệ.

Ông Nguyễn Tuấn Hà - Phó Chủ tịch Thường trực UBND tỉnh, Trưởng Ban Tổ chức Ngày hội khởi nghiệp.

Ngày hội đã thu hút đông đảo sự quan tâm và tham gia của các tổ chức trong hệ sinh thái khởi nghiệp ĐMST và tạo dấu ấn lớn, lan tỏa tinh thần khởi nghiệp trên toàn tỉnh và khu vực Tây Nguyên. Trong khuôn khổ sự kiện đã diễn ra các hoạt động chính, như: Trưng bày, giới thiệu sản phẩm khởi nghiệp, sản phẩm OCOP, sản phẩm công nghiệp nông thôn tiêu biểu, sản phẩm KH&CN; hội thảo “Hỗ trợ doanh nghiệp chủ động thích ứng, phục hồi và phát triển bền vững trên địa bàn tỉnh Đắk Lắk”; Diễn đàn hệ sinh thái việc làm và khởi nghiệp đổi mới sáng tạo; Kết nối cung cầu tiêu thụ hàng hóa sản xuất theo chuỗi cung ứng; hội thảo “Giải pháp sản xuất kinh doanh nông sản thực phẩm an toàn góp phần thực hiện tiêu chí 3 sạch”; diễn đàn “Hệ sinh thái việc làm và khởi nghiệp đổi mới sáng tạo”. /.

VINH DANH 33 DỰ ÁN KHỞI NGHIỆP TIÊU BIỂU

Lễ trao giải thưởng vòng chung kết toàn quốc Cuộc thi Phụ nữ khởi nghiệp năm 2023 dự kiến tổ chức vào ngày 14/10 tới tại Hà Nội nhằm vinh danh 33 Dự án khởi nghiệp tiêu biểu. Đây là một trong những hoạt động của chuỗi các sự kiện được Hội Liên hiệp Phụ nữ Việt Nam tổ chức nhân kỷ niệm 93 năm ngày thành lập Hội Liên hiệp Phụ nữ Việt Nam và ngày Phụ nữ Việt Nam 20/10.

Phó Chủ tịch Hội LHPN Việt Nam Nguyễn Thị Minh Hương chia sẻ: thực hiện đề án “Hỗ trợ phụ nữ khởi nghiệp giai đoạn 2017-2025”, năm 2023, ở lần tổ chức thứ 5, Hội LHPN Việt Nam tổ chức cuộc thi Phụ nữ khởi nghiệp với chủ đề “Phụ nữ khởi nghiệp, phát huy tài nguyên bản địa”. Từ hơn 2.000 dự án khởi nghiệp tham gia dự thi, qua các vòng sơ loại, sơ tuyển và chung kết cấp vùng, Ban tổ chức đã lựa chọn 33 dự án khởi nghiệp đoạt từ giải Ba trở lên của các cuộc thi cấp vùng, tiếp tục tham gia chung kết cuộc thi toàn quốc, trong đó, có 2 dự án của phụ nữ khuyết tật, 6 dự án của phụ nữ dân tộc thiểu số, 11 dự án của các mô hình kinh tế tập thể do phụ nữ tham gia quản lý và tạo việc làm cho lao động nữ.

Theo đánh giá của Ban tổ chức, các dự án khởi nghiệp được vinh danh năm nay đều thể hiện sự đam mê, nhiệt huyết, khát khao, tinh thần đổi mới sáng tạo trong sản xuất kinh doanh của nữ chủ doanh nghiệp, của các hợp tác xã/tổ hợp tác/hộ kinh doanh do phụ nữ làm chủ hoặc tham gia quản lý. Đặc biệt, các dự án khởi nghiệp, khởi sự kinh doanh của phụ nữ nghèo, phụ nữ dân tộc thiểu số, người khuyết tật... đã và đang phát huy nội lực và vai trò của mình góp phần vào tăng trưởng, phát triển kinh tế của địa phương và đất nước. Tại vòng chung kết toàn quốc, đại diện các dự án tiếp tục tham gia phần thi thuyết trình để lựa chọn các ý tưởng/dự án khởi nghiệp xuất sắc nhất.

Trong khuôn khổ chương trình, triển lãm trực tuyến “Phụ nữ khởi nghiệp cất cánh bay xa” nhằm giới thiệu các dự án khởi nghiệp xuất sắc đạt giải

Vòng chung kết cấp Vùng Cuộc thi “Phụ nữ khởi nghiệp, phát huy tài nguyên bản địa” năm 2023 theo 2 chủ đề: Hành trình tỏa sáng và Chắp cánh những ước mơ cũng được tổ chức.

Tại lễ trao giải, Hội LHPN Việt Nam phát động Cuộc thi “Phụ nữ khởi nghiệp sáng tạo và chuyển đổi xanh” năm 2024 nhằm tôn vinh các doanh nghiệp/hợp tác xã/tổ hợp tác/hộ kinh doanh do phụ nữ làm chủ hoặc tham gia quản lý có những sáng kiến xuất sắc trong việc cải thiện quy trình sản xuất, sản xuất các sản phẩm dịch vụ mới, mô hình kinh doanh mới sử dụng các nguồn năng lượng tái tạo; sản xuất hữu cơ, sạch, tuần hoàn, thân thiện với môi trường... Cuộc thi nhằm tạo sân chơi kết nối để các doanh nghiệp hợp tác và chuyển giao công nghệ, khuyến khích các doanh nghiệp/hợp tác xã do phụ nữ tham gia quản lý phát triển sản phẩm mang thương hiệu Việt, góp phần thúc đẩy thực hiện hiệu quả Cuộc vận động “Người Việt Nam ưu tiên dùng hàng Việt Nam” trong tình hình mới, đồng thời lan tỏa những giá trị tốt đẹp cho cộng đồng.

Cùng trong chuỗi sự kiện, sẽ diễn ra Hội nghị tổng kết thực hiện Thỏa thuận hợp tác giữa Hội LHPN Việt Nam và Công ty TNHH Quốc tế Unilever Việt Nam năm 2023 vào chiều ngày 14/10 tại Hà Nội. Hội nghị được tổ chức nhằm đánh giá kết quả nổi bật chương trình năm 2023 và định hướng những nội dung trọng tâm trong thời gian tới; chia sẻ cách làm hay, sáng tạo giữa các tỉnh triển khai chương trình và biểu dương tôn vinh các cá nhân phụ nữ xuất sắc trong chương trình “Phụ nữ Việt tự tin làm kinh tế”./.

HEI.IO – DỰ ÁN KHỞI NGHIỆP VIỆT CHINH PHỤC THỊ TRƯỜNG BẮC ÂU

Trần Ngọc Thái là đồng sáng lập Voiz FM - ứng dụng sách nói và podcast, và sau đó là hành trình khởi nghiệp với dự án Hei.io đầy tiềm năng tại đất nước Phần Lan xa xôi. Bước đầu chinh phục “trời tây”, dự án của Thái đã gây được tiếng vang trong giới khởi nghiệp.

Trần Ngọc Thái - CEO dự án Hei.io.

Chàng trai với đam mê khởi nghiệp

Trần Ngọc Thái sinh năm 1993, là cựu sinh viên ngành Marketing của Học viện bưu chính viễn thông Tp.HCM, và là thạc sĩ ngành Kinh doanh quốc tế của ĐH Hồ Nam, Trung Quốc.

Sinh ra và lớn lên tại Quảng Ngãi, từ những năm cấp 2, cấp 3, Thái đã đam mê kinh doanh và công nghệ. Khi còn học lớp 10, Thái từng lập website để giúp khách hàng mua bản quyền phần mềm diệt virus. Anh cũng đến các trường cấp 2, cấp 3 ở địa phương để tiếp thị và bán phần mềm cho các thầy, cô giáo. Tốt nghiệp cấp 3, Thái phân vân giữa theo học lập trình hay kinh doanh. Tham gia một cuộc thi lập trình ở tỉnh, anh nhận ra mình thích lập trình nhưng thể mạnh lại không phải về thuật toán. “Mình thấy chỉ có phần mềm mới thay đổi được thế giới. Vì vậy, mình quyết định học về kinh doanh, nhưng xác

định học để sau này sẽ làm gì đó liên quan đến phần mềm,” Thái cho biết.

Năm 2015, Thái nhận được học bổng chính phủ toàn phần để theo học ngành Kinh doanh quốc tế tại đại học Hồ Nam, Trung Quốc. Ngày còn theo học chương trình thạc sĩ, anh được Adidas Trung Quốc tuyển chọn làm trợ lý giám đốc vùng. Thấy chính sách làm việc không phù hợp với người Việt Nam, Thái quyết định từ bỏ công việc và tự khởi nghiệp bằng 2 công ty: một công ty về xuất nhập khẩu, một công ty liên quan đến chuỗi bán lẻ.

Từ Voiz FM - dự án đầu tiên...

Bước ngoặt chuyển đổi từ việc kinh doanh bán lẻ và xuất nhập khẩu sang startup công nghệ của Thái là vào năm 2018, khi anh ở Trung Quốc và biết đến sách nói (là một trong những Kỳ Lân), sau đó anh đã quyết định thực hiện dự án đầu tiên Voiz FM.

Nguồn cảm hứng của Thái hầu hết đến từ ứng dụng Ximalaya FM của Trung Quốc. Tuy vậy, để tạo ra Voiz FM, Thái cùng vợ dành nhiều tháng để đọc hết nghiên cứu khoa học và tìm hiểu những ứng dụng tương tự trên thế giới. Anh phân tích các tính năng phù hợp với thị trường Việt Nam, vẽ phác thảo thiết kế phần mềm, rồi tìm đội ngũ viết outsource toàn bộ ứng dụng và nhanh chóng tìm được nhà đầu tư thiên thần.

Sau khi làm được 3 tháng, Thái bắt đầu mua bản quyền âm nhạc từ các công ty xuất bản, Thái chọn cách tiếp cận từ đầu là mua toàn bộ bản quyền nội dung thay vì sử dụng nội dung “lậu” như nhiều ứng dụng khác. “Ban đầu, số lượng đầu sách của Voiz

Có đối tác tôn trọng bản quyền, được đầu tư nhờ cá gan đưng "ông lớn".

FM tăng rất chậm so với các đối thủ vi phạm bản quyền. Tuy nhiên, nhờ vào định hướng “100% bản quyền” mà chỉ trong vòng 6 tháng, Voiz FM đã có thể hợp tác với nhiều đơn vị xuất bản và phát hành sách uy tín, cùng với hợp đồng độc quyền khai thác sách nói của hơn 1.000 tựa sách bán chạy nhất”.

Tuy vậy, khó lớn nhất với Thái vẫn là việc phát triển người dùng của ứng dụng. Trong đó, anh thừa nhận sai lầm lớn nhất của mình là đã đầu tư rất nhiều tiền để thu hút người dùng. Thời điểm ngay trước dịch COVID-19, Voiz FM rơi vào cảnh hết vốn. Dịch COVID-19 bùng phát ở Việt Nam, công ty lại mất đi một khoản tiền lớn, nhân sự phải giảm đi một nửa, khiến cho cả đội ngũ Voiz FM rơi vào tuyệt vọng, thậm chí muốn bỏ cuộc.

... Đến Hei.io chinh phục thị trường Bắc Âu

Sau quá trình khởi nghiệp với Voiz FM, Thái nhận ra rằng, thị trường Việt Nam có quá nhiều phương thức “lậu” rất khó phát triển. “Voiz FM phải cạnh tranh rất nhiều với các kênh đọc truyện tự phát. Dĩ nhiên là họ chẳng phải tốn tiền bản quyền.

Cứ có sách là họ đọc lên kênh của mình, phát trên YouTube rồi thu tiền quảng cáo. Còn Voiz FM phải thuyết phục từng tác giả chuyển nhượng bản quyền sách”, Thái chia sẻ.

Thói quen dùng miễn phí đã đẩy đa số startup Việt phải chọn thị trường khác nơi khác. Chính vì vậy, Thái cho rằng startup muốn thành công thì nên khởi nghiệp ở nước ngoài, rồi quay lại thị trường trong nước. Thái tìm hiểu các thị trường trên thế giới và nhận ra ở Bắc Âu, thói quen trả phí đã hình thành từ lâu. Ở Phần Lan, startup công nghệ nhận được nhiều sự hỗ trợ của chính phủ vì họ quan niệm doanh nghiệp khởi nghiệp có tiềm năng đóng thuế cao. Với kinh nghiệm sử dụng trí tuệ nhân tạo (AI), huấn luyện AI đọc sách, anh rời vị trí CEO, tập trung phát triển ý tưởng về ứng dụng mới, giúp lồng tiếng hoặc tạo phụ đề cho video từ một ngôn ngữ sang các ngôn ngữ khác, hoặc dịch nội dung trao đổi tại cuộc họp, sự kiện sang ngôn ngữ khác.

Sau ba tháng, bản thử nghiệm Hei.io đầu tiên được Thái giới thiệu, có 9/10 nhà đầu tư trong giới

công nghệ muốn đầu tư. Nhà đầu tư thiên thần đầu tiên là Peter Vesterbacka, cha đẻ của trò chơi Angry Birds, vốn có sức ảnh hưởng lớn trong cộng đồng khởi nghiệp. Vesterbacka thuyết phục Thái đưa gia đình sang Phần Lan để sống trong hệ sinh thái khởi nghiệp hàng đầu thế giới. “Tôi muốn thử sức ở một quốc gia phương Tây, cạnh tranh sòng phẳng với các startup khác”, Thái cho biết.

Với dự án Hei.io, anh nhận được sự hỗ trợ của chính phủ nước này cho lộ trình khởi nghiệp với khoản vốn 60.000 Euro. Nếu chứng minh được sự cần thiết và giá trị, công ty có cơ hội nhận các khoản vốn tiếp theo 200.000 Euro, 1 triệu Euro, 5 triệu Euro của chính phủ Phần Lan.

Ứng dụng Hei.io của HeiTech là robot AI có khả năng lồng tiếng, chạy thuyết minh cho sự kiện và lồng tiếng video theo yêu cầu. Theo Crunchbase, Hei.io gần đây đạt trung bình hơn 760.000 lượt truy cập mỗi tháng, tăng hơn 800% kể từ ngày ra mắt vào tháng 4 năm nay. Sự thuận lợi của HeiTech cũng nhờ vào phần nắm rõ thị trường của Thái. Châu Âu đã ra đạo luật mới đòi hỏi các sản phẩm phát hình kỹ thuật số tiếng nước ngoài đều phải có phụ đề và lồng tiếng bản ngữ. Theo nghiên cứu của nền tảng tin tức và dịch thuật Slator, hơn 37% người được hỏi khảo sát nói rằng thị trường này sẽ phát triển hơn nữa trong vòng ba năm tới.

Điều để lại ấn tượng với Thái là các thành phố tại khu vực Helsinki đều có cố vấn làm việc trực tiếp với startup. Người cố vấn này cùng phân tích kế hoạch, khó khăn vướng mắc để cùng công ty tìm cách giải quyết. Cần vốn, cố vấn hướng dẫn đến các quỹ phù hợp, thậm chí, họ còn chỉ cho biết chỗ khi cần xoay tiền trả lương ngắn hạn.

Hei.io hiện có khoảng 5.500 người mua là các công ty trong các lĩnh vực đào tạo, giải trí muốn chuyển ngữ các video có sẵn sang ngôn ngữ khác, các công ty sản xuất video và các YouTuber. Nếu chỉ dùng chức năng sẵn có trên website, giá 120 USD/

Trần Ngọc Thái luôn được đón nhận sự hỗ trợ của các cố vấn.

năm. Nếu muốn có thiết lập riêng, người dùng lớn sẽ trả chi phí ban đầu 15.000 USD/năm để được AI huấn luyện về dữ liệu các từ chuyên ngành, đảm bảo đầu ra đạt độ chính xác gần như tuyệt đối.

Để chuyển ngữ một video từ ngôn ngữ này sang ngôn ngữ khác, trước đây cần có người dịch, người lồng tiếng hoặc làm phụ đề. Hei.io cắt giảm hai khâu này. Trên website, khách hàng tải video cần dịch, chọn các tùy chọn mong muốn, sau đó, nhận video đã được dịch, lồng tiếng và làm phụ đề sang ngôn ngữ mong muốn. Chưa kể có thể lồng tiếng, làm phụ đề sang 70 ngôn ngữ khác nhau và có thể chọn 250 kiểu giọng nói.

“Có thể nói, chúng tôi đã thay đổi cuộc chơi trong lĩnh vực này. Công ty đã đạt doanh thu gần 500.000 USD sau 10 tháng ra mắt. Với tốc độ tăng trưởng này, đến 2027, chúng tôi sẽ đạt doanh thu hàng chục triệu USD và ít nhất 50% trong đó là lợi nhuận”, Thái hào hứng.

Hei.io được Agoda, chính phủ bang Queensland (Úc), Liên Hiệp Quốc... sử dụng. Dự kiến, tháng 5/2023, công ty sẽ gặp hai nhà đầu tư mạo hiểm và

Our Advisors

Peter Vesterbacka

Advisor (Founder of FinEst Bay Area)
Helsinki, Finland

Bambi Dang

Advisor (CEO & Founder of FinEst Future)
Helsinki, Finland

Kustaa Valtonen

Business Angel & Partner at Random Venture
Helsinki, Finland

Các cố vấn của Hei.io.

một trường đại học để kêu gọi khoản đầu tư 500.000 Euro để phát triển thêm vài tính năng mới và mở rộng thị trường quốc tế. “Chúng tôi muốn phát triển nhanh hơn, vì giai đoạn xây dựng sản phẩm hầu như đã hoàn tất”, Thái nói.

Nhìn tốc độ tăng trưởng gần như hằng ngày, Thái rất vui mừng nhưng cũng không tránh khỏi sự căng thẳng, vì lúc nào cũng có khó khăn. Họ nhận quá nhiều yêu cầu của khách về những tính năng mới, báo cáo tính năng bị lỗi, đặt hàng... Rồi vừa giải quyết nhu cầu khách hàng vừa tuyển và trực tiếp hướng dẫn người mới, Thái nói không thể phân thân cùng lúc nhiều nơi. Anh thừa nhận còn nhiều thứ phải sắp xếp.

Dù đã sang Phần Lan song đội ngũ phát triển sản phẩm, lập trình của Hei.io vẫn đặt ở Việt Nam. Anh nói vẫn tin vào trình độ của các tài năng Việt. Nhiều công ty trong nước vẫn sử dụng ứng dụng của anh miễn phí để phát triển nội dung. Thái cho biết, chính nhờ sự kiên trì, bám chặt ý tưởng mà anh có thể đạt được những kết quả như hiện tại.

Hei.io vừa được thành phố Espoo, gần thủ đô Helsinki, chọn sử dụng để lồng tiếng và dịch ba ngôn ngữ Ukraine, Nga và Việt Nam cho các dịch vụ, tài liệu với thời lượng tầm 700 phút. Thái mô tả cơ hội này như một bước đi nhanh chóng làm ấm

lòng người nhập cư nơi xứ lạnh. Một cơ hội mà anh cho rằng ở Việt Nam có lẽ mất nhiều thời gian mới có được. Một nghiên cứu Slator cũng chỉ ra rằng có đến 66,3% doanh nghiệp toàn cầu cùng lĩnh vực như Hei.io nói rằng không có cơ hội tiếp cận và làm việc với các cơ quan chính quyền.

Trần Ngọc Thái cho rằng anh may mắn đã đạt được cơ hội này. Nhưng đó là cuộc đấu tranh sống còn. Như chuyện anh đã cùng các nhà sáng lập của Voiz FM đương đầu với vô vàn kênh sách nói vi phạm bản quyền trên YouTube, Facebook, Instagram... Ngoài ra, còn các diễn đàn chính thống như Hèm Audio, Waka, Góc sách, Thư viện sách nói Hướng Dương, Sách mp3, Trạm Radio, Radio truyện... Có thể nói, thị trường Việt Nam còn khốc liệt hơn cả một nước yên bình như Phần Lan.

Nằm trong top 10 startup của Helsinki Incubators, Thái cho biết có cơ hội để giới thiệu ứng dụng của mình với các công ty công nghệ lớn như Google, IBM. Và nhà sáng lập quê Quảng Ngãi tự nhận sẽ cần nỗ lực nhiều để đến được những sự kiện này./.

Minh Phụng
(tổng hợp)

CHÍNH SÁCH PHÁT TRIỂN HỆ SINH THÁI KHỞI NGHIỆP ĐỔI MỚI SÁNG TẠO CỦA TRUNG QUỐC (PHẦN CUỐI)

Các chính sách phát triển hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo (HSTKN ĐMST) của Trung Quốc có thể được chia thành ba nhóm: phát triển hệ sinh thái đầu tư khởi nghiệp ĐMST; cải thiện môi trường thể chế thuận lợi cho sự phát triển của HSTKN ĐMST; và chính sách nguồn nhân lực. Để thực thi những nhóm chính sách này, Chính phủ Trung Quốc sử dụng một số công cụ như chính sách tài chính, hỗ trợ vốn đầu tư, ưu đãi thuế, định hướng chương trình giáo dục đào tạo, hoàn thiện pháp luật, nâng cấp hệ thống cơ sở hạ tầng.

Chính sách phát triển nguồn nhân lực

Chính sách nguồn nhân lực phục vụ cho sự phát triển HSTKN ĐMST của Trung Quốc bao gồm các chương trình thu hút, chiêu mộ nhân tài, chính sách nới lỏng visa cho doanh nhân/chuyên gia/nhà đầu tư người nước ngoài tới Trung Quốc làm việc/đầu tư cho các dự án khởi nghiệp ĐMST.

Thứ nhất, đối với chính sách thu hút và chiêu mộ nhân tài. So với các HSTKN ĐMST trên thế giới, quy

mô đội ngũ nhân sự nước ngoài ở Trung Quốc còn khá hạn chế. Số lượng các chuyên gia nước ngoài đang làm việc tại Công viên công nghệ Zhongguancun chỉ mới dừng ở con số 10.000 người (số liệu năm 2016), trong khi đó, 1/3 nhân sự ở Thung lũng Silicon Mỹ là các nhân tài công nghệ được chiêu mộ từ khắp nơi trên thế giới. Khoảng cách giữa Trung Quốc và các quốc gia như Mỹ và châu Âu về mức độ và tốc độ phát triển của đội ngũ

nhân tài vẫn còn khá lớn. Trong hơn hai thập kỷ qua, Chính phủ Trung Quốc đã triển khai một số chương trình thu hút nhân tài, đặc biệt, với tham vọng tự lực, tự cường, tự chủ về công nghệ và ĐMST, các chính sách tăng cường thu hút nhân tài KH&CN càng được chính phủ nước này quan tâm:

Chương trình “Nghìn nhân tài” của Trung Quốc ra đời năm 2008, và tới năm 2018 được đổi tên thành Kế hoạch quốc gia về Tuyển dụng chuyên gia nước ngoài chất lượng cao. Đây là một cấu phần trong chiến lược của Trung Quốc về tăng cường năng lực KH&CN quốc gia, đưa Trung Quốc trở thành quốc gia về ĐMST. Mục đích của Chương trình là thu hút giới khoa học phương Tây và kêu gọi đội ngũ nhân tài Hoa kiều đang công tác tại các trường đại học, viện nghiên cứu và các công ty nước ngoài trở về làm việc tại quê hương. Chính phủ Trung Quốc cam kết sẽ hỗ trợ nhà ở, chi phí đi lại và mức lương hằng năm tối thiểu 500.000 NDT cho các nhà khoa học, chuyên gia đủ tiêu chuẩn tham gia chương trình này. Nhóm này cũng được nhận một khoản đãi ngộ ban đầu trị giá khoảng 1 triệu NDT và có nhiều cơ hội tiếp cận với các nguồn quỹ tài trợ nghiên cứu của chính phủ Trung Quốc để nghiên cứu và trao đổi học thuật... (với giá trị lên tới 3 - 5 triệu NDT cho mỗi dự án).

Chương trình Thúc đẩy Nhân tài ĐMST là chương trình chiêu mộ nhân tài của Chính phủ Trung Quốc hướng tới đối tượng là các nhà khoa học và doanh nhân hàng đầu thế giới có khả năng làm chủ quá trình ĐMST về công nghệ, giúp Trung Quốc có đủ sức cạnh tranh toàn cầu về KH&CN và trong các ngành công nghiệp mới nổi chiến lược.

Chương trình Nghìn nhân tài trẻ dành cho các học giả trẻ xuất sắc mang tới cơ hội cho các tài năng trẻ được học tập tại các trường đại học hàng đầu ở nước ngoài và sau đó quay trở về Trung Quốc cống hiến.

Chương trình “Trăm Nhân tài” trong Sáng kiến Tiên phong do Viện Hàn lâm Khoa học Trung Quốc (CAS) triển khai nhằm thu hút nhân tài nước ngoài tới Trung Quốc làm việc. Chương trình gồm ba cấu phần: chương trình thu hút các giáo sư, nhà nghiên cứu đang công tác tại các trường đại học hàng đầu thế giới, các viện nghiên cứu và khối doanh nghiệp; chương trình thu hút các nhân tài về KH&CN; chương trình thu hút nhân tài trẻ tuổi... Theo đó, Viện Hàn lâm Khoa học sẽ cung cấp các khoản hỗ trợ về tài chính thông qua quỹ khởi nghiệp, tìm kiếm đội ngũ hỗ trợ kỹ thuật và các không gian nghiên cứu, khởi nghiệp. Ví dụ, trong Chương trình thu hút các nhân tài trẻ tuổi, Viện Hàn lâm Khoa học sẽ lựa chọn các nhân tài trẻ đủ điều kiện (học vị tiến sĩ, kinh nghiệm nghiên cứu và làm việc ít nhất 3 năm tại các trường đại học/viện nghiên cứu uy tín thế giới). Trong hai năm đầu, mỗi cá nhân trong chương trình sẽ nhận được 800.000 NDT từ Viện Hàn lâm Khoa học và 500.000 NDT từ quỹ khởi nghiệp của doanh nghiệp. Sau hai năm làm việc tại Viện Hàn lâm Khoa học, những nhân tài này sẽ được đánh giá và chọn lọc lại, nếu qua được vòng này, mỗi cá nhân sẽ tiếp tục nhận được thêm 2 triệu NDT và 600.000 NDT kinh phí hỗ trợ về văn phòng, không gian làm việc.

Thứ hai, chính sách thị thực. Năm 2018, Chính phủ Trung Quốc đã có những động thái nới lỏng chính sách thị thực cho đối tượng cá nhân có kế hoạch khởi nghiệp tại nước này. Theo đó, Chính phủ Trung Quốc giới thiệu một diện thị thực mới - visa doanh nhân nhằm mục đích thu hút các cá nhân có dự định khởi nghiệp tại Trung Quốc. Visa này cho phép người nước ngoài nhập cảnh và cư trú tại Trung Quốc thậm chí trước khi doanh nghiệp được thành lập. Đối tượng nằm trong diện đủ điều kiện được cấp visa này đó là: i) Sinh viên tốt nghiệp đã trúng tuyển tại một cơ sở đào tạo sau đại học ở Thượng Hải hoặc có dự định khởi nghiệp ĐMST.

Tuy nhiên, nhóm này cần phải được trang bị những kỹ năng căn bản và các kế hoạch khởi nghiệp cần phải có sự liên hệ với các công viên KH&CN của chính phủ; ii) Sinh viên mới tốt nghiệp trong vòng hai năm từ các trường đại học hàng đầu thế giới sở hữu những thành tích xuất sắc về khởi nghiệp và ĐMST; iii) Nhà đầu tư đã xây dựng được các kế hoạch khởi nghiệp ĐMST rõ ràng và mong muốn đầu tư cho những kế hoạch này.

Ngoài ra, trong Chương trình Nghìn Nhân tài, các nhà khoa học được lựa chọn và người thân của họ (vợ/chồng và con cái) sẽ được cấp thẻ xanh hoặc thị thực dài hạn từ 2-5 năm để cư trú và làm việc tại Trung Quốc. Vợ/chồng của các nhà khoa học nằm trong diện này còn được sắp xếp việc làm phù hợp với trình độ giáo dục và kinh nghiệm làm việc. Đặc biệt, chính quyền một số địa phương như Bắc Kinh, Vân Nam, Thượng Hải đã thực thi các chính sách nhập cư ưu đãi cho người nước ngoài bắt đầu kinh doanh tại các địa phương này. Các ưu đãi bao gồm: người nước ngoài được cấp hộ khẩu Bắc Kinh hoặc giấy phép cư trú vĩnh viễn, được hưởng phúc lợi xã

hội như bảo hiểm, chăm sóc y tế, và ưu đãi thuế.

Phát huy văn hóa khởi nghiệp

Khởi động khá muộn so với các quốc gia phương Tây khi phải tới năm 2002, giáo dục về khởi nghiệp và ĐMST mới được lồng ghép vào chương trình đào tạo đại học ở Trung Quốc. Các chương trình này được thiết kế nhằm trang bị cho sinh viên những kỹ năng và kiến thức cần thiết để khởi nghiệp và khởi nghiệp thành công, đồng thời, khơi gợi tinh thần khởi nghiệp cho các sinh viên, tạo động lực để các ý tưởng khởi nghiệp được hiện thực hóa. Để nâng cao chất lượng giáo dục khởi nghiệp, Bộ Giáo dục và Đào tạo Trung Quốc đã triển khai một số biện pháp nhằm cải thiện chất lượng giảng viên, chương trình cũng như phương thức giảng dạy, cụ thể: i) Tổ chức các khóa đào tạo, huấn luyện giảng viên giảng dạy các chương trình giáo dục khởi nghiệp và ĐMST, đảm bảo đội ngũ giảng viên đủ về số lượng và mạnh về chất lượng; ii) Xây dựng các khóa đào tạo hấp dẫn, sát với thực tiễn; iii) Tăng cường kết nối với doanh nghiệp để mở rộng cơ hội thực tập cho sinh viên mong muốn khởi nghiệp hoặc làm việc

trong các lĩnh vực ĐMST; iv) Đa dạng hóa các phương thức giảng dạy về khởi nghiệp và ĐMST. Bên cạnh các phương pháp truyền thống như truyền đạt tại lớp học, các khóa học về khởi nghiệp có thể tổ chức theo hình thức trại hè, tham quan, khảo sát tại doanh nghiệp, công viên khoa học, vườn ươm khởi nghiệp...

Ngoài ra, Trung Quốc cũng tổ chức các diễn đàn trao đổi cho các chuyên gia, doanh nhân nước ngoài mong muốn khởi nghiệp tại quốc gia này. Ví dụ, Diễn đàn Nhân tài Quốc tế, tổ chức tại Bắc Kinh, đã quy tụ nhân tài từ nhiều quốc gia trên thế giới như Mỹ, Anh, Canada và Australia... tới chia sẻ về các dự án khởi nghiệp và làm quen với môi trường kinh doanh ở Trung Quốc. Diễn đàn được tổ chức với nhiều hình thức đa dạng từ hội thảo, đối thoại, triển lãm... tập trung tới các chủ đề về khởi nghiệp trong các lĩnh vực công nghệ thông tin, sinh dược...

Đánh giá những thành công và hạn chế của hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo Trung Quốc

Những thành công của hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo Trung Quốc

Điểm nổi bật của HSTKN ĐMST ở Trung Quốc đó là tốc độ tăng trưởng nhanh, quy mô không ngừng được mở rộng, và các chủ thể trong hệ sinh thái gắn bó mật thiết với nhau - tạo môi trường thuận lợi cho sự phát triển và lớn mạnh của các ý tưởng khởi nghiệp và doanh nghiệp khởi nghiệp. Không chỉ các doanh nghiệp nội địa mà hiện nay nhiều công ty phát triển các ứng dụng công nghệ mới của nước ngoài cũng có xu hướng lựa chọn HSTKN ĐMST tại Trung Quốc để phát triển. Một số thành tích ấn tượng của HSTKN ĐMST Trung Quốc:

Đối với doanh nghiệp khởi nghiệp công nghệ, tốc độ gia tăng số lượng doanh nghiệp khởi nghiệp của Trung Quốc hiện khá nhanh chóng khi cứ mỗi ngày trung bình lại có khoảng 80 doanh nghiệp khởi

ngiệp công nghệ được thành lập mới. Tốc độ trưởng thành và lớn mạnh của các startup Trung Quốc cũng được đánh giá là vượt trội hơn hẳn so với các startup Mỹ, nhất là trong so sánh giữa các doanh nghiệp hàng đầu của hai quốc gia hiện nay. Trong khi những công ty công nghệ khổng lồ của Trung Quốc chỉ mất từ 3 - 5 năm để có được vị trí như hiện tại, thì các doanh nghiệp Mỹ phải cần trung bình khoảng từ 5 - 8 năm.

Nếu như trước đây, các startup của Trung Quốc chủ yếu vận hành theo phương thức “đạo nhái sản phẩm” hay “sao chép ý tưởng”, thì những năm gần đây, các doanh nghiệp Trung Quốc đã bắt đầu chú trọng nhiều tới ĐMST, phát triển các sản phẩm và dịch vụ, công nghệ mới. Chiến lược của HSTKN ĐMST Trung Quốc là tập trung phát triển công nghệ cao như công nghệ AI phục vụ sản xuất - chế tạo, IoT, robot, chăm sóc y tế, khoa học đời sống và giáo dục đào tạo..., nhờ đó, hiện tại, các doanh nghiệp khởi nghiệp Trung Quốc đang dẫn đầu thế giới về năng lực sản xuất một số công nghệ mới, ví dụ như Công ty DJY của Trung Quốc đang chiếm lĩnh tới 70% thị phần toàn cầu về công nghệ sản xuất máy bay không người lái.

Không chỉ ấn tượng về số lượng, Trung Quốc cũng là nơi sản sinh ra nhiều Kỳ Lân với tổng số 312 doanh nghiệp - đứng thứ hai thế giới về tổng số doanh nghiệp Kỳ Lân, chỉ sau Mỹ (625 Kỳ Lân), đồng thời, bỏ xa quốc gia đứng thứ ba là Ấn Độ (68 Kỳ Lân). Doanh nghiệp Kỳ Lân có giá trị lớn nhất thế giới hiện nay là một startup của Trung Quốc - ByteDance - chủ sở hữu của ứng dụng mạng xã hội Tiktok. Bên cạnh đó, trong danh sách 10 doanh nghiệp Kỳ Lân lớn nhất thế giới tính tới nửa đầu năm 2022, Trung Quốc hoàn toàn chiếm ưu thế khi có tới 5 doanh nghiệp, hoạt động đa dạng trong các lĩnh vực mạng xã hội, Fintech, thương mại điện tử và công nghệ kỹ thuật số. Những doanh nghiệp khởi

nghiệp Kỳ Lân trường thành cũng phát huy tối đa vai trò và trách nhiệm của mình đối với HSTKN ĐMST của Trung Quốc.

Về nguồn vốn đầu tư, trong những năm qua, HSTKN ĐMST của Trung Quốc là điểm đến hấp dẫn của các dòng đầu tư nước ngoài khi vốn đầu tư mạo hiểm đổ vào các doanh nghiệp khởi nghiệp Trung Quốc hàng năm luôn duy trì mức tăng trưởng tốt. Năm 2021, tổng số vốn đầu tư mạo hiểm của Trung Quốc đã lên tới 130,6 tỷ USD, gấp đôi so với con số 86,7 tỷ USD năm 2020. Dòng vốn đầu tư cũng có sự chuyển dịch từ các doanh nghiệp kỹ thuật số sang đầu tư cho các doanh nghiệp khởi nghiệp trong lĩnh vực công nghệ cứng như chất bán dẫn, rô-bốt và phần mềm doanh nghiệp. Ngoài vốn đầu tư mạo hiểm, Chính phủ Trung Quốc cũng dành một phần ngân sách để đầu tư cho các công nghệ mới nổi như công nghệ sinh học hay công nghệ phát triển các loại phương tiện chạy bằng hydro.

Tuy nhiên, Chiến lược Zero-Covid và quyết định siết chặt quản lý đối với các công ty công nghệ của Chính phủ Trung Quốc đang khiến dòng vốn đầu tư vào Trung Quốc sụt giảm nghiêm trọng. Ngay trong Quý I/2022, vốn đầu tư mạo hiểm của Trung Quốc đã giảm mạnh còn 18,1 tỷ USD so với con số 32,1 tỷ USD của Quý IV/2021. Xu hướng này sẽ tiếp tục kéo dài tới cuối năm 2022 khi Quý IV đang chứng kiến sự suy giảm kỷ lục dòng vốn đầu tư mạo hiểm vào Trung Quốc - mức giảm được dự báo sẽ ở mức cao nhất kể từ năm 2014. Bất chấp những dấu hiệu tiêu cực, Trung Quốc vẫn duy trì là thị trường thu hút vốn đầu tư mạo hiểm lớn nhất châu Á với tỷ phần nắm giữ hơn 30% tổng số vốn đầu tư cho vào khu vực. Mặc dù vậy, sự giảm tốc của vốn đầu tư mạo hiểm trong năm 2022 cũng sẽ thu hẹp khoảng cách về vốn đầu tư giữa Trung Quốc với các thị trường còn lại.

Đáng chú ý, Trung Quốc đã tạo dựng được một

mạng lưới các trung tâm đổi mới sáng tạo, vườn ươm khởi nghiệp, công viên công nghệ... với nhiều điển hình thành công ở Bắc Kinh, Thâm Quyển, Vũ Hán, Thượng Hải... Những trung tâm KN ĐMST của Trung Quốc đảm bảo tính liên kết chặt chẽ giữa chính phủ, cộng đồng doanh nghiệp với các cơ sở giáo dục đào tạo và trung tâm nghiên cứu khoa học, nuôi dưỡng thành công hàng trăm nghìn doanh nghiệp khởi nghiệp công nghệ và ĐMST. Tại Công viên công nghệ Zhongguancun Bắc Kinh, trung bình cứ một ngày lại có khoảng 90 doanh nghiệp được thành lập mới.

Zhongguancun - Khu công nghệ cao lâu đời và lớn nhất ở Trung Quốc.

Những tập đoàn toàn cầu danh tiếng như Lenovo, Baidu, BOE, Didi-global, Xiaomi hay Beigene đều khởi nghiệp tại đây cũng như khoảng 80 doanh nghiệp Kỳ Lân khác như Toutiao, Mggvii và Cambricon... Công viên công nghệ Zhongguancun Bắc Kinh cũng quy tụ tới hơn 200 trung tâm R&D và là điểm dừng chân của hàng trăm chi nhánh của các tập đoàn hàng đầu thế giới.

HSTKN ĐMST của Trung Quốc đã sản sinh ra những mô hình startup được ưa chuộng như các ứng dụng chia sẻ xe, quà tặng ảo, mạng xã hội và ứng dụng giao đồ ăn... Mạng xã hội Tiktok dù mới chỉ ra đời nhưng đã trở thành đối thủ đáng gờm của các ứng dụng lâu đời hơn như Facebook hay

"Gã khổng lồ" tìm kiếm Trung Quốc Baidu.

Instagram. Các mô hình doanh nghiệp khởi nghiệp công nghệ của Trung Quốc cũng được đánh giá là phù hợp với các thị trường mới nổi hơn là những mô hình của Mỹ. Điều này mở ra cơ hội cho các doanh nghiệp khởi nghiệp ĐMST của Trung Quốc phát triển các thị trường bên ngoài và gia tăng tính kết nối quốc tế trong hoạt động kinh doanh.

Những hạn chế và nguyên nhân của HSTKN ĐMST Trung Quốc

Bên cạnh những thành tựu, HSTKN ĐMST của Trung Quốc cũng bộc lộ một số những tồn tại, hạn chế nhất định, cụ thể:

Thứ nhất, HSTKN ĐMST của Trung Quốc được ví như quần đảo "Galapagos" - vận hành độc lập và tách biệt với hệ sinh thái toàn cầu, nơi mà các doanh nghiệp nội địa của Trung Quốc gần như hoàn toàn độc chiếm thị trường. Đặc trưng này giúp các doanh nghiệp khởi nghiệp của Trung Quốc dễ dàng đánh bại các đối thủ nước ngoài khi cạnh tranh ở thị trường trong nước, nhưng sẽ là trở ngại đối với các doanh nghiệp này trong các chiến lược mở rộng thị trường quốc tế và thu hút nhân tài.

Chính vì thế, vị trí của Trung Quốc trong mạng lưới khởi nghiệp toàn cầu khá thấp, cũng như tỷ lệ người sử dụng các sản phẩm được phát triển bởi những startup Trung Quốc tại thị trường nước ngoài còn tương đối hạn chế. Ngoài ra, các doanh nhân nước ngoài khởi nghiệp tại Trung Quốc cũng phải đối mặt với nhiều khó khăn hơn so với doanh nhân bản địa từ tiếp cận nguồn vốn, xây dựng quan hệ đối tác cho tới tuyển dụng nhân sự. Thực tế này bắt nguồn từ quan điểm của một bộ phận không nhỏ người dân trong xã hội Trung Quốc, đó là người nước ngoài không thực sự hiểu về thị trường và văn hóa Trung Quốc.

Thứ hai, vai trò thống trị của các tập đoàn công nghệ lớn đối với HSTKN ĐMST của Trung Quốc có thể sẽ triệt tiêu sự đổi mới và tính sáng tạo từ các nhân tố mới, nghiêm trọng hơn là độc quyền hóa thị trường công nghệ ở Trung Quốc. Quy mô và thị phần khổng lồ của những "đế chế" như Baidu, Tencent và Alibaba đang đặt ra nhiều thách thức đối với HSTKN ĐMST của Trung Quốc khi doanh nhân với các ý tưởng khởi nghiệp hay các doanh nghiệp

khởi nghiệp mới hoạt động trong các lĩnh vực liên quan tới giải pháp công nghệ số sẽ vấp phải sự cạnh tranh khốc liệt từ những đối thủ hàng đầu. Trong những năm qua, mặc dù các tập đoàn kinh tế khổng lồ như BAT, Didi Chuxing... đã có nhiều đóng góp cho HSTKN ĐMST Trung Quốc thông qua các hỗ trợ về vốn đầu tư mạo hiểm hay lan tỏa tinh thần khởi nghiệp, song, cũng không thể phủ nhận những nỗ lực bành trướng thị trường ngày càng gia tăng của các tập đoàn này thông qua hàng loạt những thương vụ thu tóm doanh nghiệp non trẻ.

Thứ ba, những mô hình như khu kiểu mẫu quốc gia về ĐMST, vườn ươm khởi nghiệp, công viên công nghệ... ở nhiều địa phương của Trung Quốc chưa phát huy vai trò nuôi dưỡng doanh nghiệp khởi nghiệp cũng như sản sinh ra các “thể hệ doanh nhân”, doanh nghiệp phát sinh... ngoại trừ một vài điển hình thành công như Khu kiểu mẫu quốc gia về ĐMST/Công viên công nghệ quốc gia Zhongguancun hay Zhangjiang. Rất nhiều vườn ươm khởi nghiệp hiện nay ở Trung Quốc chỉ là những dự án bất động sản mượn danh khu công nghệ cao hay trung tâm khởi nghiệp để thổi giá đất thay vì đóng góp thực sự cho HSTKN. Vai trò của các mô hình tăng tốc khởi nghiệp, nhà cố vấn/đồng hành khởi nghiệp (venture builders) ở Trung Quốc cũng khá mờ nhạt.

Thứ tư, những bất cập trong chính sách thu hút nhân tài. Mặc dù Chính phủ Trung Quốc và các trường đại học, viện nghiên cứu hay các tập đoàn công nghệ tỏ ra khá tích cực với các chương trình chiêu mộ, tuyển dụng nhân tài, song, đội ngũ doanh nhân/chuyên gia nước ngoài nhìn chung vẫn gặp phải nhiều khó khăn trong quá trình xin cấp thị thực của Trung Quốc.

Số liệu năm 2016 cho thấy Trung Quốc mới chỉ cấp 1.576 giấy phép cư trú dài hạn cho các công dân nước ngoài, trong khi đó, con số này ở Mỹ cùng thời điểm đã lên tới khoảng hơn 1 triệu. Ngoài ra,

chiến tranh thương mại và công nghệ giữa Mỹ - Trung cùng một loạt các vụ án về đánh cắp bí mật thương mại và bí mật công nghệ có liên quan tới Chương trình Nghìn nhân tài của Trung Quốc thời gian qua cũng sẽ cản trở các dòng dịch chuyển nhân tài tới Trung Quốc.

Thứ năm, ảnh hưởng tiêu cực từ các chính sách an ninh quốc gia đối với HSTKN ĐMST của Trung Quốc. Trong khoảng ba năm trở lại đây, Chính phủ Trung Quốc đã thực thi nhiều chính sách gia tăng kiểm soát trên không gian mạng Internet và siết chặt quản lý đối với hoạt động của các công ty công nghệ, ít nhiều làm xáo động tới môi trường phát triển của các ngành kinh tế, đặc biệt là các lĩnh vực công nghệ tài chính, truyền thông xã hội, thương mại điện tử... Các doanh nghiệp khởi nghiệp cũng đang phải đối mặt với những án phạt nghiêm trọng lên tới hàng triệu NDT mỗi năm và thậm chí là đình chỉ hoạt động nếu không tuân thủ các quy định về kiểm duyệt nội dung và lưu trữ dữ liệu. Việc tăng cường các biện pháp giám sát chặt chẽ như hiện nay đang đe dọa sẽ cản trở dòng vốn đầu tư mạo hiểm và làm nảy sinh tâm lý e ngại khởi nghiệp tại Trung Quốc. Tính bất định của các chính sách an ninh ở Trung Quốc cũng đe dọa sẽ làm bùng phát xu hướng dịch chuyển địa điểm khởi nghiệp sang nước ngoài và tình trạng chảy máu chất xám khỏi quốc gia này.

Bài học kinh nghiệm của Trung Quốc

Trên cơ sở phân tích các chính sách, thành công và hạn chế của HSTKN ĐMST của Trung Quốc có thể rút ra một số bài học kinh nghiệm như sau:

Thứ nhất, cần có sự chung tay của cả chính quyền địa phương và chính quyền trung ương trong phát triển HSTKN ĐMST. Thành công của HSTKN ĐMST Trung Quốc mang dấu ấn đậm nét của các chính sách khai thông của Chính phủ từ những biện pháp hỗ trợ trực tiếp cho doanh nghiệp khởi nghiệp như chính sách vốn, chính sách nhân tài hay các chính sách ươm mầm doanh nghiệp; cho tới các

chính sách hỗ trợ gián tiếp như chính sách thu hút vốn đầu tư nước ngoài, chính sách phát triển doanh nghiệp tư nhân, chính sách khuyến khích ĐMST, chuyển đổi số... Tuy nhiên, chính quyền địa phương đóng vai trò trực tiếp hơn nhiều trong sự phát triển của HSTKN ĐMST ở Trung Quốc khi các địa phương luôn chủ động đầu tư cơ sở hạ tầng, hỗ trợ cho các doanh nghiệp mạo hiểm mới dưới nhiều hình thức như ưu đãi thuế, phí, hỗ trợ pháp lý, quy định visa...

Thứ hai, hoàn thiện hệ thống pháp lý về không gian mạng hay quyền sở hữu trí tuệ cũng như những quy định về hoạt động của doanh nghiệp công nghệ, nhất là các doanh nghiệp hoạt động trong những lĩnh vực mới như công nghệ tài chính. Kinh nghiệm của Trung Quốc trong việc điều chỉnh chính sách an ninh và những tác động của nó tới HSTKN ĐMST ở nước này đặt các quốc gia trước bài toán về ổn định môi trường thể chế chính sách. Do đó, đảm bảo tính ổn định, minh bạch trong hệ thống pháp luật, chính sách sẽ góp phần tạo niềm tin cho các nhà đầu tư và nhà sáng lập, đặc biệt là đối với các chủ thể nước ngoài trước các quyết định

đầu tư, kinh doanh.

Thứ ba, thành lập và phát huy vai trò của các công viên khoa học, vườn ươm khởi nghiệp, hay các trung tâm khởi nghiệp ĐMST. Việc ưu tiên xây dựng và phát triển những HSTKN ĐMST thu nhỏ này giúp các quốc gia tập trung được nguồn lực, đồng thời thuận lợi trong việc kết nối và gia tăng hợp tác giữa các chủ thể (doanh nghiệp - trường đại học - đội ngũ nhân tài...).

Thứ tư, đối với những quốc gia đang phát triển, HSTKN ĐMST còn sơ khai nhưng lại nhiều dư địa để phát triển, việc chiêu mộ được nhân tài và kêu gọi được các nhà đầu tư, quỹ đầu tư mạo hiểm danh tiếng tìm tới những thị trường này có ý nghĩa vô cùng quan trọng. Do đó, ngoài các chỉ số ấn tượng về kinh tế vĩ mô và môi trường chính trị ổn định, các chính sách thu hút, trọng dụng nhân tài, chính sách nhập cư, thị thực cũng cần được thiết kế phù hợp và tạo thuận lợi hơn cho chuyên gia nước ngoài, đơn giản hóa các thủ tục và điều kiện cấp visa./

Nguồn: Nguyễn Hồng Thu (2022), Phát triển hệ sinh thái khởi nghiệp đổi mới sáng tạo ở một số nước châu Á: kinh nghiệm và bài học cho Việt Nam

TƯ DUY LÃNH ĐẠO GIÚP DOANH NGHIỆP THÀNH CÔNG

Một số ví dụ nổi tiếng về tư duy lãnh đạo cho thấy dường như những thương hiệu tạo điều kiện để phát triển tư duy lãnh đạo đều sẽ có một điểm chung. Hãy xem xét ba ví dụ về tập đoàn C&A, startup bảo hiểm mang tính đột phá Lemonade, và SpaceX - startup của vị tỷ phú nổi tiếng Elon Musk để tìm ra điểm chung này.

Ông Daniel Schreiber (trái) và người đồng sáng lập, ông Shai Wininger.

Ví dụ thứ nhất: Lemonade

Lemonade đang tạo nên những làn sóng mới trong thế giới bảo hiểm bằng cách sử dụng AI và bot để bán các sản phẩm và dịch vụ của mình. Rõ ràng, đổi mới sáng tạo chính là yếu tố tạo nên thành công cho startup này. Nhưng Lemonade còn có một yếu tố bí mật khác trong công thức thành công của mình: đó là startup này luôn có mục đích hay sứ mệnh rõ ràng. Như tagline trước đây của công ty, Lemonade muốn tạo ra bảo hiểm "không tệ".

Cuối cùng, công ty gần đây đã viết lại chính sách bảo hiểm (phần cốt lõi trong sản phẩm của startup này) bằng ngôn ngữ dễ hiểu đối với bất kỳ người trưởng thành nào. Tiếp theo, startup này đã mở nguồn chính sách trên GitHub, để bất kỳ công ty bảo hiểm nào cũng có thể sử dụng nó.

TechCrunch báo cáo về bước phát triển này như sau: "Một phần hoạt động này liên quan tới tính minh bạch đối với người tiêu dùng, nhưng phần khác đơn

giản là hướng tới sứ mệnh lớn hơn của Lemonade, đó là làm cho bảo hiểm trở nên đơn giản hơn".

Schreiber, Giám đốc điều hành của Lemonade tuyên bố "Chúng tôi đang bán cho bạn một chính sách trên điện thoại của bạn. Chúng tôi muốn có một chính sách ý nghĩa trên một màn hình rộng có 5 inch". Rõ ràng, bất cứ nhà tổ chức hội nghị trong các lĩnh vực fintech và insurtech khi nghe thấy tuyên bố này, đều sẽ đều muốn mời vị Giám đốc điều hành của Lemonade này đến làm diễn giả trong các hội nghị về tương lai của bảo hiểm.

Đó là tư duy lãnh đạo thực sự. Và Lemonade làm cho tư duy lãnh đạo phát huy một cách dễ dàng, bởi vì họ đã sớm đưa ra những lựa chọn khó khăn. Vì vậy, yếu tố bí mật ở đây là: có một sứ mệnh rõ ràng góp phần dễ dàng biết được nên tập trung các nỗ lực marketing vào đâu và dễ dàng truyền tải các sáng kiến của công ty và khẳng định vai trò lãnh đạo của mình.

Ví dụ thứ hai: C&A

Khi C&A bị tấn công trên tờ Thời báo Tài chính gần đây vì sử dụng lao động cưỡng bức trong chuỗi cung ứng của mình, tập đoàn này đã phản ứng qua truyền thông nhanh chóng và hiệu quả.

Đây là tuyên bố được gửi qua email đến Thời báo Tài chính của Jeffrey Hogue, Giám đốc phát triển bền vững của C & A: "Chúng tôi có chính sách không khoan nhượng đối với bất kỳ hình thức nô lệ hiện đại nào bao gồm lao động cưỡng bức, lao động lệ thuộc hoặc lao động tù nhân. Nếu chúng tôi phát hiện ra bất cứ trường hợp nào, chúng tôi sẽ ngay lập tức chấm dứt mối quan hệ với nhà cung ứng

đó". Ví dụ này cho thấy một tầm nhìn mạnh có thể giúp tổ chức giao tiếp tốt hơn, đồng thời làm tăng danh tiếng hơn như thế nào. Việc C&A có tầm nhìn rõ ràng như vậy không làm mất đi vai trò của bộ phận truyền thông (hay CSR). Ngược lại, nó cho thấy rằng tại C&A, truyền thông của tập đoàn và CSR đang đóng vai trò như những "đối tác hỗ trợ" chiến lược cho Ban lãnh đạo cấp cao.

Không còn nghi ngờ gì nữa, chức năng truyền thông của tập đoàn đã giúp quản lý cấp cao hiểu được nhu cầu cần thiết làm cho chính sách trở nên rõ ràng và minh bạch. Bộ phận truyền thông chiến lược thực sự là một bộ phận giúp Ban lãnh đạo đề ra các chính sách đơn giản đến mức tất cả các thành phần liên quan đều có thể hiểu và hỗ trợ họ.

Ví dụ thứ ba: SpaceX

Elon Musk là bậc thầy trong việc ra mắt các startup có sứ mệnh hoặc mục đích rõ ràng. Điều này được chứng minh qua Tesla, Boring Company, và có lẽ rõ rệt nhất là SpaceX, nơi sứ mệnh không gì khác ngoài "nền văn minh liên hành tinh".

Và đây là cách SpaceX đưa ra thông cáo báo chí. Vào tháng 2 năm 2017, công ty này đã đưa ra thông cáo báo chí về con tàu vũ trụ mới mà công ty này sẽ phóng lên vũ trụ. Thông cáo này dài và hơi nhàm chán, tuyên bố gì đó về một con tàu vũ trụ sẽ được gửi tới "bên kia mặt trăng". Nhưng đây là cách mà thông cáo báo chí này kết thúc: "Được thiết kế ngay từ đầu để chở con người, tàu vũ trụ Dragon đã có một di sản bay dài. Những nhiệm vụ này sẽ được xây dựng dựa trên di sản đó, mở rộng nó sang các hoạt động không gian sâu, một cột mốc quan trọng khi chúng tôi hướng tới mục tiêu cuối cùng là đưa con người lên sao Hỏa".

Không có cột mốc nào đơn giản chỉ là một cột mốc tại SpaceX. Mặc dù xâm chiếm sao Hỏa mất nhiều năm và có thể hàng thập kỷ, nhưng SpaceX đang sử dụng sứ mệnh dài hạn để « bơm oxy » cho những người tham gia (và tình cờ thu hút sự chú ý

của nhiều phương tiện truyền thông). Sứ mệnh này là ngôi sao dẫn đường rõ rệt nhất cho tất cả những nỗ lực trong tổ chức, đồng thời, cho phép đo lường mọi cột mốc liên quan đến mục tiêu cuối cùng đó.

Những gì bạn cần nhớ về tư duy lãnh đạo? Thông thường, khi chúng ta nhận thấy rằng các công ty (và các chuyên gia của họ) gặp khó khăn trong việc hình thành tư duy lãnh đạo thực sự, đó là vì công ty đó không có tầm nhìn rõ ràng về ngành công nghiệp của mình, chứ đừng nói đến một sứ mệnh hấp dẫn có thể tiếp sức cho những người tham gia.

Tỷ phú Elon Musk xây dựng một tầm nhìn lớn ngay từ ban đầu cho SpaceX.

Hãy nghĩ về SpaceX: không có sao Hỏa là mục tiêu cuối cùng, thật khó để nói SpaceX đang làm gì và nên làm gì, và SpaceX cách mục tiêu cuối cùng bao xa. Với ngưỡng sao Hỏa, tất cả các câu chuyện của công ty đều phù hợp với một khung đã được chuẩn bị sẵn. Tương tự như vậy đối với Lemonade: mọi xu hướng, sáng kiến và đổi mới sáng tạo trong ngành đều có thể được đo lường bằng bao nhiêu bảo hiểm vẫn còn "tệ hại".

Để quản lý của công ty đồng ý về một sứ mệnh và tầm nhìn rõ ràng chắc chắn là công việc khó khăn - và sẽ không thể thành công ngay từ lần đầu tiên. Nhưng công ty sẽ đạt được tầm nhìn và sứ mệnh rõ rệt nếu công ty nỗ lực từng chút một./.

Phuong Anh

(Theo Finn Agency)